

Järnålder – spår av gudar, offer och vikingar

Innan filmen

Rita upp en tidslinje med de olika epokerna som fanns under forntiden. Hur länge varade varje epok? Tror ni människorna som levde då var medvetna att de levde under järnåldern?

Varför har vi i nutiden har delat in forntiden i epoker?

Fakta: Det är historiker som döpt epokerna i efterhand för att underlätta begreppen och tidsuppfattningen. Brons användes även under järnåldern – men det var då järn blev stort i Skandinavien.

SE FILMEN

Tollundmannen

Vad kan ett fynd som Tollundmannen berätta för oss om järnåldersmänniskan?

Arkeologer tror att han var ett människooffer, varför? Vad tror hände med honom?

Fakta: Han var välvårdad och nyrakad, hade nyss ätit och ligger väldigt rofyllt – och hade en snara runt halsen. Andra mosslik som hittats - har ibland haft våldsamma skador som fått arkeologer att tro att de blivit mördade, att de förmodligen var brottslingar.

Riter

Varför tror du att man offrade – blotade? Vad mer för saker kunde man offra?

Vad trodde man på för Gudar under järnåldern? Nämn några?

Hur viktiga tror du Asagudarna var för människor – och varför?

Varför tror du man hade flera gudar och varför tror man bad till olika vid olika tillfällen?

På vilket sätt kan vi se spår av asatron i vårt samhälle idag? Ge exempel i språket, platser med mera.

På vilket skiljer asagudar från de religioner idag med en gud? Beskriv Tor, Frigga och Odens "karaktär"? Beskriv den kristna guden "karaktär"?

Kristus till Vikingatiden

Järn fanns i Sverige och det skapades det handelsplatser - och en del människor blev

rika av handeln med järn. Något som syntes tydligt i den uppländska byn Vendel – norr om Uppsala.

Vad är så speciellt med Vendeltiden?

Vad för olika slags gravfynd har man hittat? (Gå gärna in på historiska muséets webbplats så kan du se några av föremålen).

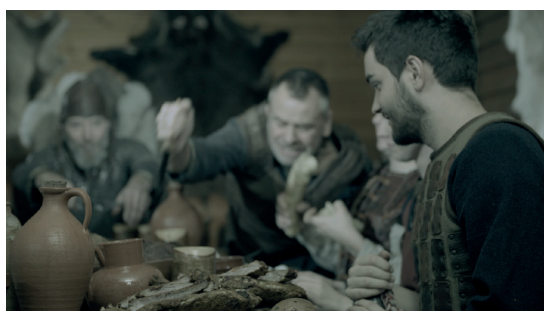
Vikingatiden och slutet på järnåldern

Vikingatiden varade i ungefär 150 år – men är kanske den tid som gjort mest avtryck i historien.

Vem var vikingen? Hur tror du att kvinnor hade det under vikingatiden?

Hur såg Skandinavien ut? Fanns det länder, en kung? Beskriv!

Hur fick vikingarna sitt vilda rykte?

Kreativa uppgifter

Skriv och berätta hur du tror att Tollundmannen levde och varför han blev offrad eller dödad.

Gör en tidslinje över järnåldern och ta med Ungefärlig start på järnåldern – folkvandringstid – Vendeltiden – Vikingatid. Rita och berätta på tidslinjen om de här hållpunkterna.

Nu har du läst om hela forntiden, Stenålder, bronsålder och järnålder – skriv och berätta om vilken epok du helst skulle vilja lev i – och jämför gärna de olika epokerna.

Googla bilder på Vendeltiden och rita av några av de skatter som hittades i Vendel.

Saga är ett ord som kommer från Island och under järnåldern nedtecknades några av det första sagorna. Gör en enkel saga om en viking eller kvinna.